

DŽONS SKALZI

SPOKU BRIGĀDES

NO ANGLŪ VALODAS TULKojis
ULDIS ŠĒNS

IZDEVNIECĪBA
PROMETEJS

UDK 821.111(73)-3
Sk148

John Scalzi
Ghost Brigades

Copyright © 2006 by John Scalzi
The moral right of the author has been asserted.
All rights reserved.
Translation copyright © 2023

Šis ir daiļliteratūras darbs. Visas personas, organizācijas un notikumi, kas aprakstīti šai romānā, ir autora iztēles auglis. Visas šī darba tiesības ir aizsargātas. Izdevumu reproducēt, kopēt vai citādi pavairot un izplatīt bez apgāda rakstiskas atļaujas ir aizliegts.

Izdevniecība *Prometejs*
SIA Prometejs AB, Tilta ielā 20
www.prometejs.lv

No angļu valodas tulkojis *Uldis Šēns*
Redaktore *Kristīne Zute*
Korektore *Austra Pudāne*

© Tulkojums latviešu valodā, izdevniecība *Prometejs*

ISBN 978-9934-553-51-6

Grāmata iespiesta SIA Jelgavas tipogrāfija

I DAĞA

1. nodaļa

To akmens bluķi neviens neievēroja.

Turklāt gaužām pamatoti. Tā bija nenozīmīga iežu atlūza, viens no miljoniem apledojušu akmens blāķu, kas meta lokus paraboliskā trajektorijā ap kaut kad īslaicīgi aktīvu un nu jau sen atdzisušu komētu un neko daudz neatšķīrās no jebkura tās atdzisušās komētas gabala. Akmens bija mazāks par dažiem, lielāks par citiem, taču pieņemtajā klasifikācijas skalā tas pilnīgi ne ar ko neizcēlās. Pat ja ņem vērā teju neaptverami niecīgo iespēju, ka akmens bluķi piefiksētu planētu aizsardzības tīkls, sīkākā izpētē varētu noskaidrot vien to, ka akmens sastāvā ir silikāti un dažas rūdas. Īsāk sakot — parasts akmens bluķis, ne tuvu tik prāvs, lai radītu nopietnus bojājumus.

Taču planētai, kura patlaban šķērsoja ceļu akmens bluķim un vairākiem tūkstošiem tā brāļu, gar to bija maz daļas — tai nebija aizsardzības tīkla. Turpretim tai bija gravitācijas aka, kurā akmens bluķis iekrita kopā ar visiem minētajiem līdziniekiem. Daudzie ledus un akmens gabali vienkop radīja meteoru lietu, kā tas bija ierasts allaž, kad planēta šķērsoja komētas orbītu — reizi katrā planētas gadā. Uz neganti saltās planētas virsmas neatradās neviena ar saprātu apveltīta būtne, taču, ja tāda tur stāvētu, tad pie debesīm redzētu glītas gaišas svītras un triepienus, ko izstaro tie niecīgie vielas gabaliņi, kad sadeg atmosfērā, pakļauti superlielam karstumam, ko rada gaisa berze pret akmeni.

Gandrīz visi šie jaunradītie meteori izgaros atmosfērā, un kvēli nokaitētā kritiena laikā to matērija no neievērojama, cieta kunkuļa pārvērtīsies par garu mikroskopisku daļiņu švīku. Tās paliks atmosfērā uz nenoteiktu laiku, līdz kļūs par ūdens pilienu kodoliem, un ūdens masa tos nogrūdis lejup uz akmens virsmas lietus veidā (vai, ticamāk, sniega — ņemot vērā planētas dabu).

Taču *šis* akmens bluķis izcēlās ar masu. Pašķīda atlūzas — atmosfēras spiediena ietekmē plaisāja ieža struktūra, un spriegums, kas veidojās, akmenim krītot cauri sabiezējušajam gāzu mudžeklim, uztaustīja tā struktūras nepilnības un vājās vietas un tās bez žēlastības izmantoja. Nošķeltās akmens lauskas mirklīgi spilgti iegailējās un iegrima debesīs. Tomēr pat pēc ceļojuma cauri atmosfērai pārpalika pietiekami daudz, lai debesu ķermenis nokristu uz planētas virsmas — liesmojošais kunkulis ar varenu spēku ietricās plakanajā klints līdzenumā, kuru pastāvīgās vēja brāzmas bija attīrījušas no ledus un sniega.

Trieciena rezultātā izgaisa gan akmens bluķis, gan zināma pieticīga daļa līdzenuma, radot ne mazāk pieticīgu krāteri. Klinšu klajs, kas stiepās ievērojamā plašumā gan uz planētas virsmas, gan zem tās, no sadursmes iedimdjās kā zvans, kas dūca vairākas oktāvas zem vairuma zināmo saprātīgo sugu dzirdes diapazona.

Zeme nodrebēja.

Un dziļi zem planētas virsmas kāds beidzot ievēroja akmens bluķi.

“Zemestrīce,” noteica Šarana. Viņa pat nepacēla acis no monitora.

Pēc neilga brīža sekoja vēl viens grūdiens.

“Zemestrīce,” atkārtoja Šarana.

Atrāvies no sava monitora, Keinens uzlūkoja asistenti. “Vai tu plāno tā rīkoties ikreiz?”

“Es gribu savlaicīgi informēt tevi par notiekošo,” Šarana atteica.

“Tāds nodoms dara tev godu,” Keinens nenoliedza, “tomēr nūdien nav nepieciešamības to piesaukt burtiski katru reizi. Es esmu zinātnieks. Es apjēdzu, ka, zemei sakustoties, mēs piedzīvojam zemestrīci. Tavs pirmais paziņojums bija tieši laikā. Piektajā vai sestajā reizē tas kļūst vienveidīgi.”

Kārtējais grūdiens.

“Zemestrīce,” ieminējās Šarana. “Septītā reize. Lai nu kā, tu neesi seismologs. Viens no retajiem lauciņiem, kurā tev nav pietiekamu zināšanu.”

Par spīti ierasti neizteiksmīgajam tonim, kādā Šarana to paziņoja, bija grūti neuztvert sarkasmu.

Ja vien asistente nebūtu Keinena mīļākā, tāda izturēšanās viņu aizkaitinātu. Taču šajā gadījumā viņš atļāvās būt iecietīgi uzjautrināts.

“Neatminu, ka pati būtu seismoloģijas eksperte,” viņš izmeta.

“Tas man tāds vaļasprieks,” Šarana attrauca.

Keinens jau pavēra muti atbildei, bet tad zeme zem kājām negaidīti un ar joni metās viņam virsū. Tikai pēc brīža Keinens aptvēra, ka ne jau grīda rāvās viņam pretī, bet gan viņš pats ir spēji notriekts gar zemi un gulēja, izplājies uz flīžu grīdas blakus aptuveni pusei priekšmetu, kas vēl pirms mirkļa bija izvietoti uz viņa darbstacijas. Keinena darba krēsls bija visā garumā nogāzies pa labi, vēl zvārodamiem pēc kritiena.

Viņš pavērās uz Šaranu, kura vairs nelūkojās savā monitorā — daļēji tāpēc, ka tas sašķaidīts mētājās uz grīdas turpat netālu no asistentes, kas pati bija izstiepusies uz grīdas.

“Kas tas tāds bija?” Keinens bija neizpratnē.

“Zemestrīce?” nedaudz cerībpilna piedāvāja Šarana un iekliedzās, jo laboratorija no jauna ņēmās enerģiski lēkāt. No griestiem bira apgaismošanas iekārtas un akustiskie paneļi; gan Keinens, gan Šarana patrausās zem darbstacijām. Kamēr abi sarāvušies tupēja zem galdiem, apkārtējā pasaule vēl labu brīdi nerimās eksplodēt.

Pēc laika drebešana mitējās. Aplaidis skatienu apkārt, cik nu ņirbošais apgaismojums ļāva saskatīt, Keinens secināja, ka vairums viņa laboratorijas aparatūras tagad ir uz grīdas, tostarp lielākā tiesa griestu un daļēji arī sienas. Parastos apstākļos laboratorijā uzturējās daudz darbinieku, arī citi Keinena asistenti, taču šoreiz viņi ar Šaranu bija ieradušies divatā pavēlāk, lai pabeigtu kādu sekvenci. Vairākums personāla atradās bāzes barakās, droši vien jau gulēja. Nu, tagad gan ir nomodā.

Gaitenī, kas veda uz laboratoriju, atbalsojās griezīga kaukoņa.

“Vai dzirdi?” Šarana jautāja.

Keinens īsi pamāja ar galvu. “Sirēna no kaujas stacijām.”

“Mums uzbrūk?” Šarana vaicāja. “Man šķita, ka bāzei ir aizsargekrāns.”

“Ir gan,” Keinens atteica. “Vai bija. Vismaz bija paredzēts.”

“Nu, tad jau lieliski paveikts,” Šarana paironizēja.

Tagad gan Keinens iekarsa. “Visam ir savi trūkumi, Šarana!” viņš noskaldīja.

“Piedod,” sacīja Šarana, aptverdama, ka piepeši modinājusi priekšniekā aizkaitinājumu. Keinens kaut ko nesaprotamu atrūca, izslīdēja no darbstacijas pagaldes un aizlavierēja līdz apgāztajam glabātavas skapītim.

“Nāc palīgā!” viņš uzsauca Šaranai. Kopīgiem spēkiem izdevās pārliegt skapīti tā, lai Keinens varētu atstīvēt vaļā tā durvis. Skapīti glabājās neliels šaviņu ierocis un kasetne.

“Kur tu tādu rāvi?” Šarana brīnījās.

“Mēs esam militārajā bāzē, Šarana,” Keinens atteica. “Tē ir ieroči. Man tādi ir divi. Viens glabājas te, otrs ir barakās. Pieņemu, ka šādos gadījumos tie varētu lieti noderēt.”

“Mēs neesam militārais personāls,” Šarana atgādināja.

“Nešaubos, ka šāda atšķirība uzbrucējiem katrā ziņā liksies būtiska,” Keinens atcirta un pasniedza ieroci Šaranai. “Ņem!”

“Nedod man!” tā vairījās. “Es neprotu ar tādu rīkoties. Paturi pats.”

“Tu tiešām tā gribi?” Keinens pārjautāja.

“Jā,” Šarana atzina. “Beigsies ar to, ka es iešaušu pati sev kājā.”

“Nu labi,” Keinens noteica. Viņš ievietoja munīcijas kasetni ierocī un ieslidināja šaujamo mēteļa kabatā. “Mums būtu jādodas uz barakām. Tur ir mūsējie. Ja kaut kas atgadās, mums jābūt kopā ar viņiem.”

Šarana mēmi piekrita. Viņas ierasti sarkastiskā maniere nu bija pilnībā izplēnējusi, viņa izskatījās iztukšota un nobijusies. Keinens arī apskāva asistenti.

“Nāc, Šarana,” viņš aicināja. “Gan viss nokārtosies. Pamēģināsim vispirms aizklūt līdz barakām.”

Kamēr abi laipoja gar gaiteni sabirušajām drazām, atslīdēja vaļā durvis, kas veda uz apakštāva kāpnēm. Blāvajā apgaismojumā cauri

putekļu mākoņiem Keinens sazīmēja ailā pavīdam divus masīvus stāvus. Keinens sāka virzīties atpakaļ uz laboratorijas pusi; Šarana, kurai šāda doma bija iešāvusies prātā krietni agrāk, jau stāvēja uz laboratorijas sliekšņa. No laboratorijas varēja izklūt tikai ar liftu, bet tas atradās vēl aiz kāpņutelpas durvīm. Viņi bija iesprostoti. Kāpdamies atmuguriski, Keinens uzsita pa mēteļa kabatu, taču šaujamo lietošanā viņam nebija īpaši lielākas pieredzes kā Šaranai, un viņš it nemaz nebija pārliecināts par savām spējām trāpīt kaut vienam attālam mērķim, kur nu vēl diviem.

“Administrator Keinen,” viņu uzrunāja viens no stāviem.

“Ko?” Keinenam teju neapzināti paspruka, un viņš uz karstām pēdām nožēloja, ka sevi nodevis.

“Administrator Keinen,” atkārtoja stāvs. “Mēs esam ieradušies jums pakal. Te jūs neesat drošībā.”

Stāvs iznāca gaišākā lokā, un izrādījās, ka tas ir Atens Randts, viens no bāzes komandieriem. Keinens beidzot pazina viņu pēc klana nozīmes uz galvkrūšu vairoga un militārajām zīmotnēm. Atens Randts bija enešanietis, un Keinens joprojām mazliet kaunējās atzīt, ka pat pēc tik ilga bāzē nostrādāta laika šīs rases pārstāvji viņa acīs bija grūti atšķirami cits no cita.

“Kas mums uzbrūk?” Keinens taujāja. “Kā tie uzgājuši bāzi?”

“Mums nav īsti skaidrs, kas un kāpēc mums uzbrūk,” atzina Atens Randts.

Viņa žokļu radīto klakstoņu saprotamā valodā pārtulkoja neliela ierīce, kas karājās militāristam kaklā. Atens Randts saprata Keinena teikto bez šī aparāta palīdzības, taču ierīce bija nepieciešama, lai pārtulkotu Randta vēstīto. “Mūs bombardēja no orbītas, un mēs tikai tagad esam nopeilējuši uzbrucēju desanttransportu.”

Atens Randts panācās tuvāk. Keinens centās nesatrūkties. Viņš jau labu laiku darbojās bāzē un baudīja relatīvi labas darba attiecības, tomēr šo masīvo insektoīdu rases pārstāvju klātbūtnē viņu joprojām nedaudz urdīja nemiers.

“Administrator Keinen, nav pieļaujams, ka jūs šeit atrod. Mums ir jāved jūs prom, iekams bāze tiek ieņemta.”

“Labi,” Keinens piekrita. Viņš ar rokas mājienu aicināja Šaranu līdzi. “Nē, bez viņas,” Atens Randts norādīja. “Tikai jūs.”

Keinens apstājās. “Viņa ir mana palīdzība. Viņa man ir vajadzīga,” viņš iebilda.

Bāzi no jauna satricināja lādiņu kārtā. Keinens atsitās pret sienu un saļima uz grīdas. Krizdams viņš paguva ievērot, ka ne Atens Randts, ne otrs enešaniešu kareivis nav izkustējušies ne par mata tiesu.

“Nav piemērots brīdis spriedelēt, administrator,” Atens Randts sacīja. Bezkaislīgais tonis, kādā tulkošanas ierīce atskaņoja viņa vārdus, netīši piešķīra teiktajam sardonisku pieskaņu.

Keinens jau dzīrās celt ierunas vēlreiz, taču Šarana maigi satvēra viņu aiz rokas.

“Keinen? Viņam ir taisnība,” viņa bilda. “Tev jādodas prom. Pietiek jau ar to, ka te atrod kaut vienu no mums. Ja uzies tevi, tas būs pavisam ļauni.”

“Es tevi te neatstāšu!” Keinens iecirtās.

“Keinen!” Šarana uzsauca un norādīja uz Atenu Randtu, kurš nesatricināms gaidīja. “Viņam ir viena no augstākajām militārajām pakāpēm mūsu bāzē. Mums patlaban uzbrūk. Tik augsti stāvošu virsnieku taču nesūtīs triviālā uzdevumā. Un šis nav piemērots brīdis runāt pretī. Ej! Gan es atradīšu ceļu uz barakām. Mēs šeit strādājam jau krietnu laiku. Es atcerēšos, kā tur nokļūt.”

Keinens brīdi vērās Šaranā un tad norādīja garām Atenam Randtam uz otru enešaniešu kareivi.

“Tu!” viņš bilda. “Pavadi Šaranu uz barakām.”

“Viņam ir jābūt kopā ar mani, administrator,” Atens Randts nebija ar mieru.

“Gan jūs tiksiet galā ar mani viens pats,” Keinens palika pie sava. “Un, ja Šaranu nepavadīs jūsējais, tad viņu pavadīšu es.”

Aizklājīs savas tulkošanas ierīces skaļruni, Atens Randts paaicināja kareivi tuvāk. Abi sabāza galvas kopā un ņēmās klusiņām klakstēt — samērā bezjēdzīgi, jo Keinens tikpat neprata enešaniešu valodu. Pēc brīža abi atrāvās viens no otra, un kareivis nostājās līdžās Šaranai.

“Viņš aizvedīs asistenti uz barakām,” Atens Randts pavēstīja. “Bet vairs nekādas pretimrunāšanas. Jau tā esam pārāk vilkuši garumā. Tagad nāciet man līdzī, administrator!” Sagrābis Keinenu aiz rokas, viņš vilka to uz kāpņutelpas durvju pusi. Pavēries pāri plecam, Keinens redzēja Šaranu baiļpilnām acīm uzlūkojam otru enešaniešu milzi. Kad Atens Randts pagrūda viņu pāri sliekšnim, Keinena asistente un miļākā beidzot pazuda skatienam.

“Tas bija sāpīgi,” Keinens piezīmēja.

“Klusu!” atcirta Atens Randts un pastūma Keinenu uz durvju pusi. Abi sāka kāpt augšup, un enešanietis ar savām īsajām, trauslajām apakšējām ekstremitātēm pārsteidzoši naigi turējās līdzī Keinena platajam solim. “Pārāk ilgi mēs jūs meklējām un pārāk ilgi pierunājām nākt līdzī. Kāpēc jūs neatradāties barakā?”

“Mums bija jāpabeidz daži darbi,” Keinens taisnojās. “Nevarētu sacīt, ka mums šeit būtu vēl daudz cita darāma. Kurp mēs tagad dodamies?”

“Augšup,” atteica Atens Randts. “Mums jānokļūst pie pazemes dzelzceļa.”

Mirkli apstājies, Keinens pagriezās un uzlūkoja Atenu Randtu, kurš, stāvēdams vairākus pakāpienus zemāk, šobrīd slējās vienā augumā ar viņu. “Tas ved uz hidroponiku,” Keinens bilda. Viņš līdzī ar Šaranu un citiem darbiniekiem palaikam mēdza doties pie dabas krūts — uz bāzes milzīgi plašo pazemes hidroponikas platformu; uz planētas virsmas nekā pārlietu vilinoša nebija, ja vien kādam nesagādā prieku hipotermija. Hidroponika bija tuvākais iespējamais ekvivalents pastaigai brīvā dabā.

“Hidroponika ir ierīkota alā, kas izveidojusies dabiski,” sacīja Atens Randts, pabikstīdams Keinenu, lai tas turpinātu kāpt. “Aiz tās norobežotā teritorijā plūst pazemes upe. Tā savukārt ietek pazemes ezerā. Tur ir noslēpts neliels apdzīvojams modulis, kurā jums patverties.”

“Agrāk man par to nekas nav stāstīts,” mulsa Keinens.

“Neparedzējām vajadzību par to stāstīt,” Atens Randts attrauca.

“Vai man uz moduli būs jālaižas peldus?” Keinens gribēja zināt.

“Tur gaida mini zemūdene,” Atens Randts skaidroja. “Tā ir šaura pat jūsu apmēriem. Taču tajā ir ieprogrammēta moduļa atrašanās vieta.”

“Un cik ilgi man vajadzēs tur uzturēties?”

“Cerēsim, ka pavisam īsu brīdi,” Atens Randts bilda. “Jo pretējā gadījumā būs jāpaliek pagalam ilgi. Vēl pāris kāpņu laidien, administrator!”

Tos pievārējuši, abi apstājās pie durvīm — Keinens pūlējās atgūt elpu, un Atens Randts, vārstīdams žokļus, ieklakšķināja komunikatorā. Cauri grīdas akmens slāņiem un betona sienām no telpām vairākus stāvus augstāk atplūda kaujas trokšņi.

“Atnācēji ir iebrukuši bāzē, bet pagaidām vēl noturam viņus uz vietas,” nolaidis komunikatoru, Atens Randts pavēstīja Keinenam. “Šajā līmenī viņi vēl nav tikuši. Iespējams, pagūsīm jūs nogādāt drošībā. Sekojiet man cieši pa pēdām, administrator. Neatpalieciet. Vai sapratāt mani?”

“Es sapratu,” apliecināja Keinens.

“Tad dosimies,” Atens Randts aicināja. Turēdams savu visai iespaidīgo ieroci kaujas gatavībā, viņš atvēra durvis un platiem soļiem izgāja gaitenī. Atenam Randtam uzsākot kustību, Keinens pamanīja, kā enešanieša apakšējās ekstremitātes izstiepjās un no galvkrūšu vairoga apakšas izspraucas papildu kāju locītavas. Šāda skriešanai paredzēta konstrukcija piešķīra enešaniešiem šausminošu ātrumu un veiclību kaujas apstākļos, un tas Keinenam atsaucā atmiņā visādus bērnības murgos redzētus kukaiņveidīgus briesmoņus. Apspiedis pretīguma izraisītas trīsas, viņš traucās neatpalikt un vairākkārt klupa atlūzām piemētātajā gaitenī — pārāk lēni viņi tuvojās nelielajai dzelzceļa stacijai stāva pretējā pusē.

Kad Keinens elsodams piejoņoja klāt, Atens Randts pārbaudīja mazās lokomotīves vadības sistēmu. Pasažieru nodalījumam nebija jumta. Pārējos vagonus viņš jau bija atkabinājis. “Es taču piekodināju neatpalikt,” Atens Randts atgādināja.

“Daži ir veci un nevar divkāršot kāju garumu,” Keinens aizbildinājās un norādīja uz lokomotīvīti. “Vai man būs tajā jākāpj?”

“Labāk būtu soļot,” Atens Randts atzina, un Keinenam, to dzirdot, jau preventīvi iemetās krampis kājās. “Bet es šaubos, vai jaudāsiet visu ceļu turēties līdzās, un mēs jau tā esam laika trūkumā. Nāksies riskēt un braukt ar šo. Kāpiet!”

Pateicīgs par šo lēmumu, Keinens iekāpa pasažieru nodalījumā, kurš bija gana plašs, ja reiz projektēts diviem enešaniešiem. Atens Randts pamazām palielināja jaudu, līdz lokomotīvīte sasniedza maksimālo ātrumu, kas aptuveni divreiz pārsniedza enešaniešu skrējiena tempu un šaurajā tunelī šķita neomulīgi straujš, — tad pagriezās atpakaļ un atkal pacēla ieroci, meklēdams tunelī aiz muguras ienaidnieku.

“Kas notiks ar mani, ja bāzi ieņems?” Keinens ieprasījās.

“Jūs būsiet drošībā savā dzīvojamajā modulī,” skaidroja Atens Randts.

“Jā, bet — ja bāzi ieņems, kas mani atbrīvos?” Keinens taujāja. “Es nevaru uzturēties modulī mūžam, un es nepratišu no tā izkļūt. Lai cik labi iekārtots būtu šis jūsu modulis, agrāk vai vēlāk visi krājumi izsīks. Par gaisu nemaz nerunānot.”

“Modulī ir iekārta, kas spēj iegūt ūdeni izšķīdušo skābekli,” paskaitroja Atens Randts. “Jūs nenosmaksiet.”

“Burvīgi. Un vēl atliek noskaidrot par iespējamo badu,” Keinens nerimās.

“Ezerā ir izteka...” uzsāka Atens Randts, bet tālāk netika — negaidīti noraustījusies, lokomotīve noskrēja no sliedēm. Brūkošā tuneļa rēkoņa nomāca visus pārējos trokšņus; Keinens un Atens Randts izlidoja no lokomotīves pasažieru nodalījuma un, īsu mirkli atradušies bezsvara stāvoklī, aizšāvās putekļainajā tumsā, kas nupat bija izveidojusies.

Pēc nenosakāma laika sprīža, Atena Randta bakstīts, Keinens atžirga. “Mostieties, administrator!” enešaniētis skubināja.

“Es neko neredzu,” Keinens izmeta. Atbildes vietā Atens Randts paspīdināja lukturīti, kas bija piestiprināts pie viņa ieroča. Keinens pateicās.

“Kā jūtaties?” Atens Randts apvaicājās.

“Normāli,” atteica Keinens. “Ja vien iespējams, atlikušajā dienas daļā es labprātāk pret zemi vairs nesistos.”

Atens Randts piekrītoši noklikšķināja un slidināja lukturīša staru, apgaismodams visapkārt sabirušos akmeņainos nogruvumus. Klūpņādams uz gruvešiem, Keinens centās pieslieties stāvus.

Atens Randts no jauna pavērsa lukturīša staru pret Keinenu.

“Palieciet tepat, administrator! Tā būs drošāk.” Atens Randts pavēlēja. Gaisais stars krita lejup uz sliedēm. “Iespējams, tajās vēl plūst strāva.”

Gaismas kūlis atkal aizslīdēja uz nogruvušajām sienām, kas veidoja ieloku ap abiem bēgļiem. Netīšām vai ar nodomu, taču sprādziens, kas sadrebinaja dzelzceļa līniju, bija izveidojis necaurejamu ieskāvumu ap Keinenu un Atenu Randtu; gruvešu sienās neredzēja nevienu atvērumu. Keinens klusībā piezīmēja, ka nāve nosmokot atkal ir kļuvusi par reālu iespēju. Atens Randts turpināja jaunizveidotā perimetra apskati un palaikam izmēģināja komunikatoru, kurš acimredzot nedarbojās. Keinens iekārtojās ērtāk un centās neelpot pārāk dziļi.

Pagāja labs brīdis, un Atens Randts, kurš tikām bija pabeidzis izpēti un atelpas brīdī bija ļāvis valdīt tumsai, no jauna ieslēdza lukturīti un pavērsa pret gruvešu sienu, kas atradās bāzes pusē.

“Vai kas lēcies?” Keinens gribēja zināt.

“Klusējiet!” otrs attrauca un pavirzījās tuvāk drupu sienai, it kā ausīdamies. Pēc īsa brīža arī Keinens to izdzirdēja — troksni varēja radīt balsis, taču tās nebija nedz vietējo, nedz draugu balsis. Aizrītēja dažī mirkli, un sākās dunoņa. Tie, kas atradās otrpus gruvešu sienai, bija apņēmušies izlauzties tai cauri.

Atens Randts strauji atrāvās no gruvešu sienas un, apžilbinādams Keinenu ar gaismas staru, nāca klāt ar paceltu ieroci.

“Piedodiet, administrator,” ierunājās Atens Randts, un tikai tajā mirklī Keinens attapa, ka Atenam Randtam dotā pavēle nogādāt viņu drošībā, iespējams, sniegta ar atrunu. Drīzāk instinktīvi nekā ar prātu Keinens pacirtās sāņus, un lode, kas bija tēmēta rumpī, ieurbās viņam rokā, apsviezdama viņu otrādi un notriekdama gar zemi. Keinens uztrausās uz ceļiem un ieraudzīja sev priekšā uz zemes plešamies savu ēnu — Atena Randta raidītais gaismas stars krita viņam uz muguras.

“Pagaidiet!” Keinens lūdza paša ēnai. “Tikai ne mugurā. Es saprotu, kas jums jādara. Bet, lūdzu, nešaujiet mugurā.”

Īso klusuma brīdī pārtrauca vienīgi nogruvuma ārdīšanas būkšķi.

“Pagriezieties, administrator,” viņu norīkoja Atens Randts.

Keinens gausi, ar ceļgaliem šļūkādams pa akmens šķembām, pagriezās un sabāza rokas mēteļa kabatās, it kā tās būtu važas. Atens Randts nomērķēja; ticis pie greznības rūpīgi notēmēt, viņš pavērsa ieroci pret Keinena smadzenēm.

“Esat gatavs, administrator?” jautāja Atens Randts.

“Jā,” atteica Keinens un ar mēteļa kabatā glabāto ieroci izšāva uz Atenu Randtu, mērķēdams gaismas starā.

Keinena šāviens atskanēja vienlaikus ar blīkšņi no gruvešu sienas otras puses. Atens Randts acīmredzami neapķērās, ka ticis sašauts, līdz no ievainojuma galvkrūšu vairogā sāka tecēt asinis; vārajā apgaismojumā Keinens tik tikko saskatīja brūci. Viņš redzēja, kā Atens Randts aplūko ievainojumu, brīdi veras uz to, tad apjucis atkal paceļ acis pret Keinenu. Tobrīd Keinens jau bija izrāvis šaujamo no kabatas un ielaida Atenā Randtā vēl trīs lodes, iztukšodams enešanietī visu kasetnes saturu. Atens Randts nedaudz pagāzās uz priekšu uz priekšējām un tad tikpat tālu pagāzās atpakaļ, un masīvā ķermeņa lielākā daļa nobūkšķēja uz zemes, kājām izplešoties uz visām pusēm.

“Piedošanu,” Keinens uzrunāja jaunradīto mironi.

Gaiss pildījās putekļiem, un ietiecās gaisma — cauri gruvešu sienai iespraucās radības, kuru ieroči meta gaišus kūļus. Viens jaunatnācējs pamanija Keinenu un norēja pavēli — uz karstām pēdām pret viņu vērsās vairāki stari. Keinens nometa šaujamo, padodamies pacēla veselo roku un atkāpās no Atena Randta liķa. Nebūtu dižas jēgas no izglābšanās, nošaujot Atenu Randtu, ja iebrucēji nolemtu viņu sacaurumot. Starp gaismas kūļiem šurp panācās viens no iebrucējiem, ietarkšķēdamies savā valodā, un Keinens beidzot vareja aplūkot sugu, ar kuru viņam bija darišana.

Atsaucis atmiņā ksenobioloģijas studijās apgūto, viņš piefiksēja sugas fenotipa detaļas: abpusēji simetriski, divkājaini un attiecīgi ar atšķirīgām roku un kāju ekstremitātēm; ceļgali locījās uz pretējo pusi. Aptuveni vienāda auguma un miesasbūves, — tas gan nebija nekas pārsteidzošs, jo ārkārtīgi lielais vairums tā saucamo saprātīgo sugu ir divkājainas, abpusēji simetriskas būtnes, sugas ietvaros aptuveni vienāda auguma un masas. Tas bija viens no faktoriem, kas padarīja starpsugu attiecības šajā

Visuma pusē tik nesaticīgas. Līdzīgu saprātīgu sugu ir daudz, bet visām to vajadzībām piemērota nekustamā īpašuma bija maz.

Bet nu ir redzamas atšķirības, nodomāja Keinens, kamēr radība viņam uzrēja vēlreiz: platāks torss un vēdera daļa un visumā neveiklāk veidota skeleta struktūra un muskulatūra. Pēdas kā stumbeņi, rokas kā runģas. Ārēji acīmredzama dzimumu atšķirība (būtne, kas stāvēja viņam iepretim, ja vien atmiņa neviļ, bija mātīte). Apgrūtināta maņu uztvere — pie vainas bija tas, ka būtnēm bija tikai divi siki optiskās un dzirdes uztveres punkti atšķirībā no Keinena, kura galvu gandrīz pilnībā aptvēra optiskās un dzirdes joslas. Smalkas keratīna šķiedras uz galvas, nevis siltumu izstarojošas ādas krokas. Neba pirmo reizi Keinenam iesāvēs prātā, ka evolūcija šai konkrētajai sugai nav izrādījusies pārlieku labvēlīga — vismaz no fiziskās puses.

Tā bija šo sugu padarījusi agresīvu, bīstamu un sasodīti grūti noslaucāmu no planētas virsmas. Tāda, redz, problēmiņa.

Radība, kas stāvēja Keinenam priekšā, kārtējo reizi ietarkšķējās un izvilka īsu nejauka paskata priekšmetu. Keinens ieblenza tieši radības optiskās ievades punktus.

“Sūda cilvēki!” viņš izspļāva.

Radība no sāna zvēla ar priekšmetu; Keinens sajuta triecienu, acu priekšā pašķīda daudzkrāsainu gaismiņu dejas, un viņš beidzamo reizi todien nokrita uz zemes.

“Vai atceraties mani?” vaicāja cilvēciskā būtne, kas sēdēja pie galda, kad Keinenu ievada telpā. Sagūstītāji bija sagādājuši ķebli, pielāgotu viņa kājām, kuru ceļgali locījās (pēc cilvēku prāta) uz aplamo pusi. Cilvēkam ierunājoties, no skaļruņa, kas atradās uz galda, atskanēja teiktā tulkojums. Vēl uz galda atradās tikai šļirce, pildīta ar caurspīdīgu šķidrumu.

“Jūs esat kareive, kura man iebelza,” Keinens atteica. Viņa teiktais skaļrunī neatskanēja, liecinot, ka pretimsēdošajai karotājai kaut kur ir pašai savs tulkošanas aparātiņš.

“Tiesa gan,” viņa piekrita. “Es esmu leitnante Džeina Sagāna.”

Viņa norādīja uz ķebli.

“Lūdzu, sēdieties.”

Keinens apsēdās. “Nebija nepieciešamības mani sist,” viņš aizrādīja. “Es būtu nācis līdzī labprātīgi.”

“Mums bija savi iemesli atgādāt jūs šurp bezsamaņā,” paskaidroja Sagāna. Norādījusi uz ievainoto roku, kurā bija ieurbusies Atena Randta raidītā lode, viņa apjautājās par pašsajūtu.

“Viss normāli,” Keinens sacīja.

“Mums neizdevās to pilnībā atveseļot,” Sagāna atzina. “Mūsu medicīniskās tehnoloģijas ļauj strauji izdziedēt lielāko daļu mūsu pašu ievainojumu, taču jūs esat rraejs, nevis cilvēks. Mūsu tehnoloģijas nespēj precīzi kartēt jūsu organismu. Tomēr darījām, ko spējām.”

“Pateicos,” bilda Keinens.

“Es pieņemu, ka jūs sašāva enešaniētis, kuram blakus mēs jūs atradām,” sacīja Sagāna. “Tas pats, kuru jūs nogalinājāt.”

“Jā,” Keinens apstiprināja.

“Man gribētos zināt, kādēļ jūs abi atklājāt uguni,” Sagāna vaicāja.

“Viņš dzīrās mani nomiegt, un es negribēju mirt,” atteica Keinens.

“Tas rosina jautājumu — kādēļ enešaniētis grasījās jūs nogalēt,” Sagāna tincināja.

“Es biju viņa gūsteknis,” Keinens skaidroja. “Jādomā, ka viņam bija dota pavēle mani drīzāk nolaist no kājas, nekā ļaut, lai mani sagūsta dzīvu.”

“Jūs bijāt viņa gūsteknis,” Sagāna atkārtoja. “Taču jums bija ierocis.”

“Es to atradu,” teica Keinens,

“Nudien?” Sagāna pabrīnījās. “Kāda nolaidība no enešanieša puses! Tādi drošības pārķāpumi viņiem nav raksturīgi.”

“Visiem gadās kļūdīties,” Keinens attrauca.

“Un visi pārējie rraeji, kurus atradām bāzē, arī bija gūstekņi?” Sagāna turpināja.

“Jā,” Keinens apliecināja. Uzzundījās bažas par Šaranas un pārējā personāla likteni.

“Kā tad gadījies, ka jūs visi kļūvāt par enešaniešu gūstekņiem?”

“Rraeju transports veda mūs uz kādu koloniju medicīniskās rotācijas nolūkos,” Keinens stāstīja. “Enešanieši mums uzbruka. Sagrāba kuģi, saņēma mūsu apkalpi gūstā un atsūtīja mūs šurp.”

“Cik sen tas notika?” Sagāna taujāja.

“Nu jau kāds laiks pagājis,” Keinens prātoja. “Droši pateikt nevaru. Te dzīve rit saskaņā ar enešaniešu militāro laika skaitīšanu, un man viņu laika mērvienības nav saprotamas. Turklāt jāņem vērā šis planētas rotācijas periods; tas ir īss un raisa vēl lielāku apjukumu. Vēl piedevām man nav zināms, kā laiku iedala cilvēki, tālab es nevaru to precīzi noteikt.”

“Mūsu izlūkdienesti nav fiksējuši nevienu enešaniešu veiktu uzbrukumu rraeju transportam, vismaz ne pēdējā gada laikā — saskaņā ar jūsu laiku tas būtu divas trešdaļas *hked*,” norādīja Sagāna, pieminējama terminu, kuru rraeji lieto, apzīmējami savas mājas planētas pilnu orbītu apkārt savai saulei.

“Jāsecina, ka jūsu izlūkdienests nav savu uzdevumu augstumos,” atrauca Keinens.

“Var gadīties,” Sagāna pieļāva. “Tomēr, ņemot vērā to, ka enešanieši un rraeji teorētiski joprojām atrodas karastāvoklī, uzbrukums kuģim nepaslidētu garām nepamanīts. Jūsu sugas ir naidojušās arīniecīgāku iemeslu dēļ.”

“Es nevaru pastāstīt vairāk, nekā zinu,” atteica Keinens. “No kuģa mūs pārveda uz bāzi. Par to, kas šajā laika nogrieznī ir vai nav atgadījies ārpus bāzes, man nekas daudz nav zināms.”

“Jūs bāzē turēja gūstā,” Sagāna atkātoja.

“Jā,” Keinens apliecināja.

“Mēs izpētījām bāzi no viena gala līdz otram un uzgājām tikai nelielas aresta telpas,” Sagāna bilda. “Nekas neliecināja par to, ka sēdējāt aiz atslēgas.”

Keinens izdvesa rraeju ekvivalentu skumjam smieklīgam.

“Ja reiz apskatījāt bāzi, tad noteikti redzējāt arī planētas virsmu,” viņš ieteicās. “Ja kāds raudzītu laisties prom, tad, necik tālu netikdams, nosaltu. Nemaz nerunājot par to, ka mums tikpat nebija, kur bēgt.”

“Kā jūs to zināt?” Sagāna taujāja.

“Enešanieši pateica,” Keinens attrauca. “Un neviens mūsu kuģa apkalpes loceklis nesadomāja rīkot ekskursiju, lai pārliecinātos par šī apgalvojuma patiesumu.”

“Tātad par planētu jums nekas nav zināms?” Sagāna secināja.

“Dažreiz uz tās valda aukstums, citkārt vēl lielāks aukstums,” atteica Keinens. “Ar to manas zināšanas par šo planētu aprobežojas.”

“Jūs esat ārsts,” sacīja Sagāna.

“Šāds termins man nav pazīstams,” Keinens norādīja uz skaļruni. “Jūsu nepilnīgā tehnika nepiedāvā tā analogu manā valodā.”

“Jūs esat medicīnas profesionālis. Jūs nodarbojaties ar medicīnu,” Sagāna mēģināja.

“Tā ir,” Keinens piekrita. “Mana specializācija ir ģenētika. Tieši tādēļ es un mani padotie lidojām ar to kuģi. Kādā mūsu kolonijā bija izraisījusies sērga, kas ietekmēja gēnu sekvencēšanu un šūnu dalīšanos. Mūs sūtīja to izmeklēt un, ja vien izdotos, atrast pretzāles. Ja esat izpētījuši bāzi, tad nenoliedzami esat redzējuši mūsu aparāturu. Gūstītāji laipni atvēlēja mums telpas, kurās ierīkot laboratoriju.”

“Kādēļ gan lai viņi tā rīkotos?” Sagāna vaicāja.

“Iespējams, ar domu — ja mēs būsim nodarbināti ar saviem projektiem, tad neradīsim liekas likstas,” Keinens sprieda. “Ja tā, tad doma bija pareiza — mēs, kā likums, turējāmies nomaļus un centāmies neiekulties nekādās nepatīkšanās.”

“Protams, ja neskaita ieroču zādzības,” Sagāna atzīmēja.

“Šaujāmie manā rīcībā atradās jau krietnu laika sprīdi, tālab es acīmredzot nemodināju viņos nekādas aizdomas,” Keinens sacīja.

“Ierocis, kuru jūs lietojāt, bija konstruēts rraejiem,” Sagāna norādīja. “Dīvaini tādu atrast enešaniešu armijas bāzē.”

“Viņi noteikti to savāca no mūsu kuģa, kad to ieņēma,” Keinens teica. “Pārmeklējot bāzi, jūs katrā ziņā atradīsiet vēl dažu labu priekšmetu, ko radījuši rraeji.”

“Tā nu rezumēsīm,” Sagāna noskaldīja. “Jūs un jums padoto medicīnisko personālu pirms nenosakāma laika uz kuģa sagūstīja enešanieši, atgādāja šurp un paturēja gūstā, liedzot saziņu ar jūsu ļaudīm. Jūs

nezināt, kur atrodaties un kādi nodomi bija enešaniešiem attiecībā uz jums.”

“Tieši tā,” apstiprināja Keinens. “Ja nu vienīgi jāpieņem, ka viņi negribēja atklāt manū atrašanās vietu, jo, tiklīdz bāzē ieradās iebrucēji, viens mēģināja mani nogalināt.”

“Tas tiesa,” Sagāna teica. “Diemžēl liktenis pret jums bija labvēlīgāks nekā pret jūsu personālu.”

“Nesaprotu,” Keinens samulsa.

“Jūs esat vienīgais rraejs, kuru atradām dzīvu,” Sagāna paskaidroja. “Pārējos enešanieši nošāva. Vairākumu atradām tādās kā baraku tipa telpās. Vēl vienu jūsējo uzgājām turpat netālu no laboratorijas — jādomā, jūsu laboratorijas, jo tajā bija izvietots diezgan daudz rraeju tehnoloģiju.”

Keinenam sametās nelabi. “Jūs melojat!” viņš izgrūda.

“Bīstos, ka tomēr nē,” Sagāna attrauca.

“Jūs, cilvēki, viņus nobendējāt!” Keinens dūsmās kļiedza.

“Enešanieši lūkoja nogalināt jūs pašu,” Sagāna atgādināja. “Kādēļ gan lai viņi nenogalinātu pārējos jūsu personāla locekļus?”

“Es jums neticu!” Keinens paziņoja.

“Varu saprast jūsu skepsi. Tomēr tā ir patiesība,” Sagāna neatlaidās. Keinens kādu brīdi gremdējās sērās. Sagāna viņu neskubināja.

“Labi,” visbeidzot ierunājās Keinens. “Stāstiet, ko jūs no manis gribat.”

“Pirmām kārtām, administrator Keinen,” Sagāna atbildēja, “mēs gribam dzirdēt patiesību.”

Keinens ne uzreiz atskārta, ka sievietē pirmo reizi ir uzrunājusi viņu vārdā. Un nosaukusi viņa amatu. “Es jau stāstu patiesību,” viņš apgalvoja.

“Ne sūda!” Sagāna atcirta.

Keinens atkal norādīja uz skaļruni. “Arī šoreiz man piedāvāja tikai daļēju tulkojumu,” viņš īgni norādīja.

“Jūs esat administrators Keinens Suens Su,” Sagāna sacīja. “Tiesā gan, jums ir medicīniskā izglītība, taču jūsu primārās pētījumu jomas ir ksenobioloģija un pusorganisko neironu tīklu aizsardzības sistēmas — un es pieņem, ka šie lauciņi itin labi pārklājas.”

Rraejs cieta klusu. Sagāna turpināja runāt.

“Tā, administrator Keinen, es jums izklāstīšu to mazumiņu, kuru zinām mēs. Vēl pirms piecpadsmit mēnešiem rraeji un enešanieši bija iesaistījušies jau trīsdesmit gadus ilgušajā karā, kurš te uzliesmoja, te aprima — karā, kuru mēs veicinājām, tādējādi panākot, ka jūsu rases ne-maisās mums pa kājām.”

“Tā vis gluži nav,” Keinens atgādināja. “Bija tā kauja uz Korallas planētas.”

“Jā, bija gan,” Sagāna piekrita. “Es arī tajā piedalījos. Gandrīz gāju bojā.”

“Tajā krita mans brālis,” Keinens sacīja. “Jaunākais. Iespējams, jūs abi tur tikāties.”

“Viss var būt,” atvairījās Sagāna. “Vēl pirms piecpadsmit mēnešiem rraeji un enešanieši bija uz nažiem. Un piepeši vairs nebija — un mūsu izlūkdienests tā arī netika skaidrībā par tāda pavērsiena iemeslu.”

“Mēs jau pirmīt apspriedām jūsu izlūkdienesta darba nepilnības,” Keinens atgādināja. “Rases bieži pārtrauc karot. Pēc Korallas mēs arī ar cilvēkiem mitējāmies kauties.”

“Tas savukārt bija tādēļ, ka mēs jūs sakāvām. Jūs atkāpāties, un mēs Korallu atjaunojām,” Sagāna norādīja. “Tur jau tā lieta — mūsu abu rasu karadarbība tika pārtraukta (vismaz pagaidām) kāda noteikta iemesla dēļ. Ienaid starp jums un enešaniešiem rimās bez iemesla. Tas mums dara raizes.”

“Pirms trim mēnešiem spiegošanas satelīts, kuru mēs izvietojām virs šīs planētas, piefiksēja, ka šajā it kā neapdzīvotajā pasaulē pamazām salaidelējas lērums enešaniešu un rraeju transporta. Mūsu acis tas bija īpaši interesanti tādēļ, ka šīs planētas īpašumtiesības nepieder nedz enešaniešiem, nedz rraejiem, bet gan obiniešiem. Bet obinieši ar citiem ne-biedrojas, administrator, un šī rase ir pietiekami varena, lai nedz enešanieši, nedz rraeji ar vieglu prātu nesadomātu viņu teritorijā ierīkot savu bodīti. Tālab mēs virs planētas izvietojām modernāku spiegošanas satelītu, ar kura palīdzību meklējām apdzīvotības pazīmes. Taču palikām bešā. Vai jūs, administrator, būdams aizsardzības speciālists, varbūt uzdrošinātos minēt tāda iznākuma cēloni?”

“Es spriestu, ka virs bāzes pletās aizsargekrāns,” atbildēja Keinens.

“Tas tiesa,” Sagāna apstiprināja. “Un sagadijies tā, ka šis ekrāns bija ietverts tieši tādā aizsargsistēmā, kādu veidošanā specializējaties jūs. Protams, tobrīd mēs to vēl nezinājām, toties tagad zinām gan.”

“Kā jūs uzzinājāt par bāzes aizsargekrānu?” Keinens ievaicājās. “Mani urda ziņkāre. No profesionālā viedokļa.”

“Nometām akmeņus,” Sagāna paskaidroja.

“Kā, lūdzu?” Keinens samulsa.

“Akmeņus,” Sagāna atkātoja. “Pirms mēneša mēs nobērām uz planētas vairākus dučus seismisko sensoru, ieprogrammētus uztvert seismisko raksturinformāciju, kas liecinātu par saprātīgu būtņu veidotām pazemes struktūrām. Pieredze māca, ka slepenas bāzes ir vieglāk aizsargāt tad, ja tās ir izbūvētas zem zemes. Mēs paļāvāmies uz planētas dabisko seismisko aktivitāti, lai precīzāk noteiktu pārmeklējamās teritorijas. Pēc tam mūs interesējošos apgabalus apmētājām ar akmeņiem. Un arī šodien pirms uzbrukuma mēs nosviedām vairākus akmeņus, lai iegūtu precīzu bāzes sonāro attēlu. Akmeņi lieti der, jo izskatās pēc dabiski nokritušiem meteorītiem. Tie nevienu neiztrūcina. Neviens neveido aizsargekrānus pret seismisko attēlveidošanu. Vairākums rasu vislielāko uzmanību pievērs aizsardzībai pret optisko un augstas enerģijas elektromagnētisko skenēšanu, turpretim skaņu viļņus par īpaši bīstamiem neuzskata. Tādi ir augsto tehnoloģiju maldi; tādas neņem vērā to, cik lietderīgas var būt zemāku kārtu tehnoloģijas — piemēram, nomest akmeņus uz planētas virsmas.”

“Tas jau ir cilvēku dabā — mētāties ar akmeņiem,” iesprauda Keinens.

Sagāna paraustīja plecus. “Mūs nesatrauc tas, ka pretinieks uz nažu divkauju ierodas ar pistoli,” viņa izmeta. “Tad ir vieglāk izgriezt viņam sirdi. Vai jebkuru citu orgānu, kas viņā sūknē asinis. Jūsu pārliekā pašpārliecība mums ir izdevīga. Pie tādas atziņas varat nonākt pats, izvērtējot pašreizējo situāciju. Bet vairāk par visu, administrator, mēs tomēr kārojam noskaidrot, kādēļ jūs esat te. Enešaniešu un rraeju sadarbība vien ir gana mulsināša, bet enešanieši, rraeji un obinieši uz vienu roku? Tas nav tikai mulsināši, tas ir interesanti.”